

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
ОРГАНІВ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ»**

Харків
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ»

для студентів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»

Харків
2022

Методичні матеріали до вивчення навчальної дисципліни «Правові засади діяльності органів пробації в Україні» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / уклад. М. В. Романов. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 66 с.

У к л а д а ч М. В. Романов

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2022

ВСТУП

Мета вивчення навчальної дисципліни «Правові засади діяльності органів пробації в Україні» – формування системи знань про зміст, сутність інституту пробації, правовідносини у сфері пробації, види та форми пробації в Україні, сутність та зміст досудової, наглядової та пенітенціарної пробації, особливості організації діяльності уповноваженого органу з питань пробації, особливості пробації щодо неповнолітніх, порядок організації пробації. При цьому активізується аналітична та науково-дослідницька діяльність студентів, виробляються навички практичної діяльності.

Завданнями її є: засвоєння студентами знань про систему законодавства у сфері пробації, про систему органів пробації і принципи їх діяльності; розуміння порядку та умов здійснення окремих видів пробації; осмислення міжнародних стандартів діяльності органів пробації і можливостей їх впровадження у практичну діяльність в Україні; набуття навичок тлумачення норм, які регулюють діяльність органів пробації.

У результаті опанування навчальної дисципліни студенти *повинні*

мати уявлення про:

інститут пробації та його елементи;

основну мету та завдання пробації;

знати:

основні принципи здійснення пробації;

види пробації та механізми їх здійснення;

суб'єктів пробації та суб'єктів пробаційної діяльності;

уміти:

аналізувати законодавство, що регулює діяльність у сфері пробації;

застосовувати методики оцінки ризиків вчинення повторних правопорушень;

користуватися механізмами здійснення пробації;

надавати характеристику поведінки суб'єктів пробації;

володіти навичками:

використання засобів пробації;
збору та аналізу інформації щодо суб'єктів пробації;
складання проєктів пробаційної доповіді.

Оволодіння навчальною дисципліною сприятиме підвищенню загального фахового рівня підготовки правників, розширенню професійного світогляду та набуттю актуальних навичок діяльності у сфері пробації.

До усіх тем дисципліни слід використовувати:

Кримінально-виконавче право: підручник / Б. М. Головкін, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін.; за заг.ред. Б. М. Головкіна, А. Х. Степанюка. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2019. 288 с.;

Основи професійної діяльності персоналу органу пробації: навч. посіб. для персоналу органу пробації / за ред. Дж. Седхема, М. Октігана. Київ. 2017. URL: <https://i-rc.org.ua/files/posibnyk-probaciya.pdf>

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Усього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні засади пробації					
1	Міжнародний та національний досвід формування інституту пробації	6	2	2	2
2	Світові моделі пробації	6	2	2	2
3	Проблеми впровадження пробації в Україні	6	2	2	2
Усього		18	6	6	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Правове регулювання пробації					
4	Міжнародні стандарти у сфері пробації	6	2	2	2
5	Міжнародні рекомендації щодо реалізації пробації	6	2	2	2
6	Загальна характеристика національної моделі пробації	6	2	2	2
7	Суб'єкти пробації	6	2	2	2
Усього		24	8	8	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Практичні питання пробації					

8	Досудова пробація	6	2	2	2
1	2	3	4	5	6
9	Порядок складання досудової доповіді	6	-	2	4
10	Наглядова пробація	6	2	2	2
11	Виконання покарання у виді виправних робіт	6	-	2	4
12	Виконання покарання у виді громадських робіт	6	-	2	4
13	Виконання покарання у виді штрафу	6	-	2	4
14	здійснення нагляду за засудженими до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю	6	-	2	4
15	Здійснення нагляду за особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, звільненими від відбування покарання вагітними жінками і жінками, які мають дітей віком до трьох років	6	-	2	4
16	реалізація пробаційних програм стосовно осіб,	6	-	2	4

	звільнених від відбування покарання з випробуванням;				
17	Пенітенціарна пробація	6	2	2	2
18	Методики, які використовують у пробаційній діяльності	6	-	2	4
19	Участь органу пробації у соціальній адаптації засуджених	6	-	2	4
20	Участь волонтерів у пробаційній діяльності	6	2	2	2
21	Організація пробації	6	2	2	2
22	Пробація щодо неповнолітніх	6	2	2	2
23	Виконання органом пробації адміністративних стягнень	6	2	2	2
24	Взаємодія органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями під час виконання пробаційних заходів	6	-	2	4
25	Контроль і нагляд у сфері пробації	6	2	2	2
Усього		108	16	36	56
Усього за I, II, III змістові модулі		150	30	50	70

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого
права Національного юридичного
університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № _ від _ _____ 2020 р.)

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАІВ ПРОБАЦІЇ В
УКРАЇНІ»**

I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБАЦІЇ

**Міжнародний та національний досвід формування
інституту пробації**

Історія розвитку інституту пробації та інших санкцій, альтернативних тюремному ув'язненню. Розробка та прийняття Закону України «Про пробацію».

Світові моделі пробації

Служба пробації Великої Британії. Служба пробації Королівства Швеція. Моделі пробації у світі.

Проблеми впровадження пробації в Україні

Проблеми сприйняття пробації її персоналом, засудженими та суспільством. Запобігання корупції в діяльності органу пробації. Попередження конфліктних ситуацій із суб'єктами пробації. Психологічні особливості пробаційної діяльності.

II. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОБАЦІЇ

Міжнародні стандарти у сфері пробації

Європейські правила пробації (2010). Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 45/110 «Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням» (Токійські правила) (прийнята на 68 пленарному засіданні Генасамблеї ООН 14.12.1990 р.).

Міжнародні рекомендації щодо реалізації пробації

Рекомендація CM/Rec (2010)¹ Комітету Міністрів державам-членам про Правила Ради Європи про пробацію (прийнято Комітетом Міністрів 20 січня 2010 р.). Рекомендація CM/Rec (2017)³ щодо громадських санкцій та заходів (прийнято Комітетом Міністрів 22 березня 2017 р. на 1282 нараді [скликанні, засіданні] заступників Міністрів).

Загальна характеристика національної моделі пробації

Огляд Закону України «Про пробацію». Загальна характеристика функцій і повноважень органу пробації. Поняття, мета, завдання та принципи пробації.

Суб'єкти пробації

Поняття суб'єктів пробації. Категорії суб'єктів пробації. Основні права суб'єктів пробації. Основні обов'язки суб'єктів пробації.

II. ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ПРОБАЦІЇ

Досудова пробація

Поняття досудової пробації. Порядок складення та подання досудової доповіді. Зміст досудової доповіді, яка готується персоналом органу пробації. Участь обвинуваченого у підготовці досудової доповіді. Особливості досудової доповіді щодо неповнолітніх. Взаємодія органу пробації з іншими державними органами. Типові помилки при призначенні та складанні досудової доповіді.

Наглядова пробація

Поняття і зміст наглядової пробації. Порядок здійснення наглядових заходів щодо суб'єктів пробації. Порядок здійснення соціально-виховних заходів щодо суб'єктів пробації. Пробаційні програми.

Пенітенціарна пробація

Поняття пенітенціарної пробації. Порядок взаємодії установ виконання покарань, органу пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення засуджених до обмеження або позбавлення волі. Повноваження установ виконання покарань, органу пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк.

Методики, які використовують у пробаційній діяльності

Кейс-менеджмент у діяльності органу пробації. Методи когнітивно-поведінкового втручання та просоціального

модельовання. Методики оцінки ризиків вчинення повторного злочину.

Участь органу пробації у соціальній адаптації засуджених

Мета та завдання соціальної адаптації засуджених. Основні засоби соціальної адаптації засуджених. Участь органу пробації в соціальній адаптації засуджених.

Участь волонтерів у пробаційній діяльності

Напрями волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією, організація діяльності волонтерів пробації. Вимоги до волонтерів пробації, їх права та обов'язки. Права та обов'язки органу пробації під час залучення до своєї діяльності волонтерів пробації.

Організація пробації

Зміст діяльності з організації пробації. Правовий статус персоналу пробації. Механізми організації роботи органу пробації.

Пробація щодо неповнолітніх

Теоретичні аспекти кримінальної поведінки неповнолітніх. Методика оцінки і супроводу неповнолітньої особи. План індивідуально-профілактичної роботи з неповнолітньою особою. Соціально-виховна робота із засудженими неповнолітніми.

Виконання органом пробації адміністративних стягнень

Види адміністративних стягнень, які підлягають виконанню органом пробації. Порядок і умови виконання адміністративних стягнень органом пробації.

Взаємодія органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями під час виконання пробаційних заходів

Основні напрями взаємодії органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями. Правове регулювання взаємодії органу пробації з органами, підприємствами, установами та організаціями. Порядок взаємодії органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями.

Контроль і нагляд за діяльністю органів пробації

Види контролю за діяльністю органу пробації. Основні контрольні заходи, які здійснюються за органом пробації. Зміст громадського контролю за діяльністю органу пробації.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Історія розвитку інституту пробації та інших санкцій, альтернативних тюремному ув'язненню.
2. Концепція впровадження санкцій, альтернативних позбавленню волі.
3. Розробка та прийняття Закону України «Про пробацію».

Завдання

1. На підставі вивчення історичного досвіду впровадження і застосування пробації у світі надайте відповіді: *які фактори зумовили виникнення інституту пробації; які передумови сприяли формуванню концепції застосування пробації до засуджених; які очікування були у суспільства від запровадження пробації; якою є соціальна мета пробації.*
2. Виходячи з аналізу положень розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 р. № 654-р «Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України» визначте, *чи реалізовані заходи, передбачені Концепцією і спрямовані на впровадження пробації в Україні; якими є результати реалізації положень Концепції; чи є досягнуті результати позитивними і чи вирішені основні проблеми реалізації пробації.*
3. Проаналізуйте відкриті дані, які містять звіти про діяльність органів пробації. *Який вид пробації є*

найпоширенішим? Які заходи пробації мають найбільший ефект? Наскільки ефективною є пробаційна діяльність?

4. Спираючись на додаткові літературні джерела, зробіть висновок щодо становлення концепції впровадження та широкого застосування альтернативних позбавленню волі санкцій в цілому і пробації зокрема. *Які санкції, з числа тих, що передбачені чинним законодавством України, відносяться до альтернативних позбавленню волі? Які ознаки відрізняють пробацію та альтернативні позбавленню волі санкції?*

5. Проаналізуйте концепцію відновного правосуддя і проведіть порівняльний аналіз з інститутом пробації. На підставі результатів аналізу підготуйте висновок, висвітлюючи такі питання: *які спільні риси відновного правосуддя та інституту пробації; які відмінності між інститутом пробації та засобами відновного правосуддя; чи можна використовувати пробацію як один із засобів відновного правосуддя; які соціально-педагогічні заходи, що притаманні відновному правосуддю, можуть бути використані у пробаційній діяльності.*

6. Назвіть, які стратегічні напрями впровадження пробації, її застосування та реалізації є, на вашу думку, найбільш актуальними та ефективними.

Список нормативно-правових актів та літератури

Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила), прийняті 14.12.1990 р. Резолюцією № 45/110 Генеральної Асамблеї ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_907#Text

Правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються поводження з жінками-ув'язненими та заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокські

правила), прийняті Резолюцією № 65/229 Генеральної Асамблеї ООН від 21.12.2010 р. URL:

https://www.un.org/ru/-documents/decl_conv/conventions/bangkok_rules.shtml

Рекомендація CM/Rec (2017) 3 про Європейські правила щодо громадських санкцій та заходів (ухвал. Комітетом Міністрів на 1282-му засіданні заступників міністрів 22 берез. 2017 р.). URL:

https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/03_%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-CMRec-2017-3-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85-%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9-%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2.pdf

Реформування системи пробації та ресоціалізація. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/verhovenstvo-pravata-borotbaz-korupciyeyu/reformuvannya-sistemi-probaciyi-ta-resocializaciya>

Сімакова С. І., Мельник О. Г. Пробація як механізм міжнародного досвіду роботи із правопорушником. *Юридичний науковий електронний журнал*. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2019/62.pdf

Тема 2. СВІТОВІ МОДЕЛІ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Служба пробації Великої Британії.
2. Служба пробації Королівства Швеція.
3. Моделі пробації у світі.
7. Проведіть порівняння моделей пробації Великої Британії та Королівства Швеція та зробіть висновок про ефективність зазначених моделей, їх переваги та недоліки. Проаналізуйте, яка з наведених моделей може розглядатися як прототип пробації в Україні.

Завдання

8. Спираючись на інформацію, яка є доступною у відкритих джерелах, підготуйте оглядове есе про моделі пробації в інших країнах. Проведіть узагальнення та зробіть висновки, які атрибутивні ознаки властиві більшості (всім) моделям пробації.

9. На підставі вивчення Her Majesty's Inspectorate of Probation 2018/2019 inspections of probation services: summary report (<https://www.justiceinspectorates.gov.uk/hmiprobation/wp-content/uploads/sites/5/2019/10/2018-19-probation-inspections-summary.pdf>) надайте відповіді: які проблеми притаманні Службі пробації Великої Британії; які засоби врегулювання визначених проблем здійснюються у Великій Британії.

10. Вивчивши систему пробації Норвегії (<https://i-rc.org.ua/index.php/turmi-svitu/111-pro-prison-norway>), здійсніть порівняльний аналіз систем пробації України та Норвегії. Вкажіть основні відмінності організаційного та управлінського характеру.

Список нормативно-правових актів та літератури

Her Majesty's Inspectorate of Probation 2018/2019 inspections of probation services: summary report. URL: <https://www.justiceinspectorates.gov.uk/hmiprobation/wp-content/uploads/sites/5/2019/10/2018-19-probation-inspections-summary.pdf>

Indiana Probation Report | Summary & Statistics. URL: <https://www.in.gov/courts/iocs/files/rpts-ijcs-2017-probation.pdf>

Досвід діяльності служби пробації Великої Британії. URL:

<https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D1%8F-2012.03.-19-24.pdf>

Тема 3. ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ

Питання для обговорення

1. Проблеми сприйняття пробації її персоналом, засудженими та суспільством.
2. Запобігання корупції в діяльності органу пробації.
3. Попередження конфліктних ситуацій із суб'єктами пробації.
4. Психологічні особливості пробаційної діяльності.

Завдання

11. Вивчивши кримінально-виконавче законодавство в редакції, яка була чинною до 2015 р., проведіть порівняльний аналіз правового статусу, повноважень та компетенції кримінально-виконавчих інспекцій та уповноважених органів з питань пробації. *У чому полягають відмінності діяльності органів пробації та кримінально-виконавчих інспекцій? Чи існує сутнісна різниця у повноваженнях і компетенції вказаних органів? Якими, на вашу думку, повинні бути основні засоби пробації?*

12. Проаналізуйте Керівні принципи щодо набору, добору, освіти, професійної підготовки та підвищення кваліфікації працівників пенітенціарних установ та пробації (https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/04_%D0%A3%D0%9A%D0%A0_%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%83-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%83-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-

%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-
%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE
%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE
%D0%B3%D0%BE-%D1%80%D0%BE
%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%BF
%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%83-
%D1%82%D1%8E%D1%80%D0%B5%D0%BC-%D1%96-%D0%BF
%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-2019.pdf).

Які основні навчальні заходи передбачені для працівників пробації? На формування яких навичок орієнтовані навчальні програми та заходи? Які очікування від набутого фаху працівників пробації покладені в основу навчальних програм?

13. Волонтер пробації Акимов був зареєстрований як суб'єкт господарювання – ФОП. Основним видом його діяльності було виготовлення картонної упаковки для пакування посилок та товарів. Зважаючи на те, що він виконував функції волонтера пробації, Акимов пропонував засудженим допомагати в його виробництві та сплачував їм готівкою невеликі суми винагороди.

Прокоментуйте, чи відноситься волонтер пробації до працівників пробації, на яких розповсюджуються вимоги антикорупційного законодавства. Які антикорупційні обмеження передбачені для працівників пробації? Чи можливе використання засуджених на роботах, подібних описаним у фабулі завдання?

14. Керівник філії Державної установи «Центр пробації», формуючи штат працівників підпорядкованої філії, подав подання про призначення на посаду заступника керівника філії свого сина, який закінчив навчання в юридичному виші.

Прокоментуйте ситуацію. Чи є вказані особи суб'єктами, на яких розповсюджується законодавство про запобігання корупції? Чи наявні порушення чинного законодавства в описаній ситуації?

15. Підготуйте проєкт кваліфікаційних вимог до кандидата на заняття посади інспектора уповноваженого органу з питань пробації. Сформулюйте вимоги до психологічного стану такого працівника.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/paran6#n6>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Тема 4. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика міжнародних стандартів у сфері пробації та основні напрями уніфікації підходів до пробації.

2. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 45/110 «Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням» (Токійські правила).

3. Правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються поводження з жінками-ув'язненими та заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокські правила), прийняті Резолюцією № 65/229 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 2010 р.

Завдання

16. На підставі вивчення міжнародних нормативно-правових актів з'ясуйте, чи наявний системний підхід до впровадження стандартів у сфері пробації; чи можна вести

мову про наявність сформульованих єдиних підходів до пробації.

17. Проаналізуйте основні положення міжнародних нормативно-правових актів та наведіть власне визначення таких понять: міжнародні стандарти у сфері пробації; пробація; покарання / санкції, які не пов'язані з позбавленням волі / тюремним ув'язненням.

18. Підготуйте доповідь, есе або презентацію за обраним вами міжнародним нормативно-правовим актом, який встановлює стандарти у сфері пробації. Проаналізуйте зміст нормативного акта. *Чи впроваджені його положення в законодавство України?*

19. Проаналізувавши міжнародні нормативно-правові акти, надайте відповіді: *чи проводять вказані акти розмежування понять пробації та кримінальних покарань; чи є ці поняття тотожними; якщо ні, у чому різниця між пробацією та покаранням.*

20. На підставі вивчення міжнародних нормативно-правових актів надайте відповіді: *якою є мета пробації та які засоби пробації необхідно впроваджувати для її досягнення; чи залежить пробація від суспільної думки та готовності суспільства сприймати такі заходи.*

21. Визначте, *чи залежать заходи пробації від гендерних ознак; чи є необхідним врахування статі при визначенні заходів пробації.*

Список нормативно-правових актів та літератури

Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила), прийняті 14.12.1990 р.

Резолюцією № 45/110 Генеральної Асамблеї ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_907#Text

Правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються поводження з жінками-ув'язненими та заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокські правила), прийняті Резолюцією № 65/229 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 2010 р. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/bangkok_rules.shtml

Тема 5. МІЖНАРОДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика тлумачення стандартів пробації та рекомендацій щодо її застосування.
2. Рекомендація CM/Rec (2010)1 Комітету Міністрів державам- членам про Правила Ради Європи про пробацію (прийнято Комітетом Міністрів 20 січня 2010 р.).
3. Рекомендація CM/Rec (2017)3 щодо громадських санкцій та заходів (прийнято Комітетом Міністрів 22 березня 2017 р. на 1282 нараді [скликанні, засіданні] заступників Міністрів).
4. Рекомендація № R(97)12 щодо персоналу, залученого до застосування санкцій та заходів.
5. Рекомендація № R(99)19 про медіацію у кримінальних справах.
6. Рекомендація № R(99)22 щодо переповнення в'язниць і скорочення кількості ув'язнених.
7. Рекомендація Rec(2000)22 про вдосконалення застосування Європейських правил щодо громадських санкцій і заходів.
8. Рекомендація Rec(2000)3 22 про умовне звільнення (пароле).

Завдання

22. З урахуванням вивчених міжнародних нормативно-правових актів та рекомендацій надайте відповіді: у чому полягає різниця між рекомендаціями та правилами, які затверджуються відповідними міжнародними актами; які норми та інститути запроваджуються рекомендаціями у сфері пробації.

23. Проаналізуйте визначення поняття «пробація», яке наведено у Правилах Ради Європи про пробацію. Проведіть порівняльний аналіз з поняттям «пробація», яке міститься в Законі України «Про пробацію». Прокоментуйте зміст вивчених понять, їх співвідношення та відповідність одне одному.

24. Проаналізувавши положення міжнародних рекомендацій у сфері пробації, сформулюйте власну думку щодо вимоги про обов'язкове підпорядкування пробації державним органам, навіть якщо її функції здійснюються іншими відомствами або волонтерами. Чи можливе покладання функцій пробації на громадські організації або приватні компанії за умови, що їх діяльність буде координуватися державним органом?

25. Підготуйте презентацію, в якій відображена структура пробації згідно з міжнародними рекомендаціями у сфері пробації. Прокоментуйте відповідність структури національної моделі пробації міжнародним рекомендаціям у сфері пробації.

26. На підставі вивчення міжнародних рекомендацій у сфері пробації прокоментуйте, які формальні і конкретні правила, що стосуються професійної конфіденційності, захисту і обміну інформацією, а також підстав взаємодії,

рекомендовані до закріплення в національних системах пробації; чи визначені такі правила в національному законодавстві України.

Список нормативно-правових актів та літератури

Правила Ради Європи про пробацію (2010). URL: <https://rm.coe.int/16806f4097>

Рекомендація CM/Rec (2017) 3 про Європейські правила щодо громадських санкцій та заходів: ухвал. Комітетом Міністрів на 1282 засіданні заступників міністрів 22 берез. 2017 р. URL: https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/03_%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-CMRec-2017-3-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85-%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9-%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2.pdf

Рекомендація № R(99)19 про медіацію у кримінальних справах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_828#Text

Рекомендація № R(99)22 щодо переповнення в'язниць і скорочення кількості ув'язнених. URL: https://www.probation.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/12_%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-Rec-199922-%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%83-%D0%9C%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B2-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BC-%E2%80%93%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%BC-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%B2%E2%80%99%D1%8F%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C-%D1%96-%D0%B7%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%83%D0%B2%E2%80%99%D1%8F%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85.pdf

Рекомендація Rec(2000)22 про вдосконалення застосування Європейських правил щодо громадських санкцій і заходів. URL: <https://rm.coe.int/16806f407d>

Тема 6. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Закон України «Про пробацію»: історія прийняття, концептуальні основи та загальна характеристика національної моделі пробації.
2. Загальна характеристика функцій і повноважень органу пробації.
3. Поняття і принципи пробації.
4. Мета і завдання пробації.

Завдання

27. З урахуванням досвіду впровадження пробації в інших країнах та на підставі вивчення Закону України «Про пробацію» надайте відповіді: *чи були передумови для впровадження пробації в Україні; чим відрізняється модель пробації, яка визначена в Законі України «Про пробацію», від системи виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, яка існувала до прийняття вказаного закону.*

28. Проаналізуйте мету пробації, яка визначена ст. 4 Закону України «Про пробацію». *Чи відповідають види та засоби пробації, передбачені чинним законодавством, меті, яка визначена в Законі України «Про пробацію»? Класифікуйте види пробації залежно від їх цілей.*

29. Проведіть розмежування завдань пробації з виконання окремих покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та

завдань пробації відносно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, і пенітенціарної пробації. *Як співвідносяться нагляд та виконання покарань, зважаючи на те, що вони реалізуються в одній групі правовідносин?*

30. Підготуйте презентацію на тему: розмежування правовідносин, в яких можливе застосування пробації. Поясніть, яку роль відіграє пробація в кожній групі правовідносин, яку ви визначили у підготовленій презентації.

31. Проаналізуйте положення Закону України «Про пробацію», які регулюють мету, завдання та принципи пробації, та аналогічні положення Правил Ради Європи про пробацію (2010). Обґрунтуйте, чи відповідають положення національного законодавства положенням міжнародного акта. Якщо наявні розбіжності, прокоментуйте їх зміст та причини.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Правила Ради Європи про пробацію (2010). URL:
<https://rm.coe.int/16806f4097>

Романов М. В. Зміст поняття безпеки при визначенні мети пробації. *Діджиталізація і безпека: матеріали міжнародної конференції* / за ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкина. 19.11.2020 р. Харків: Право, 2020. 410 с.

Тема 7. СУБ'ЄКТИ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Поняття суб'єктів пробації.
2. Категорії суб'єктів пробації.
3. Основні права суб'єктів пробації.
4. Основні обов'язки суб'єктів пробації.

Завдання

32. Підготуйте тези наукової доповіді, в яких проаналізуйте зміст поняття суб'єктів пробації. Наведіть основні ознаки суб'єктів та обґрунтуйте, чому до суб'єктів пробації не відносяться уповноважений орган з питань пробації та інші органи, які фактично беруть участь у різних видах пробації.

33. Проаналізуйте положення Закону України «Про пробацію» та побудуйте класифікацію суб'єктів пробації виходячи з їх атрибутивних ознак. *Учасниками або суб'єктами яких правовідносин є суб'єкти пробації?*

34. Обвинувачений Деточкін під час підготовки щодо нього пробаційної доповіді подав інспектору з пробації документи, з яких випливало, що у період, коли було вчинено крадіжку, він знаходився у складних життєвих обставинах. Інші документи свідчили про те, що загалом він має позитивну характеристику та підтримує нормальні соціальні зв'язки з оточенням. Інспектор з пробації відхилив надані документи, мотивуючи тим, що обвинувачений не є суб'єктом пробації та не має права впливати на підготовку пробаційної доповіді, яка повинна ґрунтуватися на об'єктивних та неупереджених даних.

Прокоментуйте ситуацію. Чи є обвинувачений суб'єктом пробації? Чи можлива участь обвинуваченого у підготовці пробаційної доповіді?

35. Вільний під час підготовки до звільнення контактував з органом пробації з приводу працевлаштування після звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі.

Через місяць після звільнення він звернувся до органу пробачії з проханням надати допомогу у працевлаштуванні. Інспектор пробачії відмовив Вільному у наданні допомоги, посилаючись на те, що відповідно до Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» особи, які звільнилися від відбування покарання у виді позбавлення волі, можуть звернутися за допомогою до суб'єктів соціального патронажу, зокрема, до органів місцевого самоврядування та центрів зайнятості.

Прокоментуйте ситуацію. Чи є порушення вимог чинного законодавства, яке регламентує пробачійну діяльність? Чи відноситься орган пробачії до суб'єктів соціального патронажу? Чи має право звільнений від відбування покарання на допомогу з боку уповноважених органів пробачії?

36. Звільнений від відбування покарання з випробуванням Мальцев на прийомі в інспектора з пробачії був ознайомлений з пробачійною програмою, яка передбачала заходи із запобігання вчиненню правопорушень, зокрема, заборону покидати місце проживання після 16 години. Мальцев повідомив, що не зможе дотримуватися таких вимог, оскільки працює. Він запропонував інспектору пробачії скласти пробачійну програму разом і погодити всі питання, які можуть створити штучні перепони належному виконанню програми. Інспектор відмовив Мальцеву в такому проханні, мотивуючи тим, що складання пробачійної програми не належить до прав суб'єкта пробачії.

Прокоментуйте ситуацію. Чи наявні порушення законодавства, яке регулює діяльність пробачії? Якщо так, у чому вони полягають?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про пробачію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули

покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>

Тема 8. ДОСУДОВА ПРОБАЦІЯ

Питання для обговорення

1. Поняття досудової пробації.
2. Порядок складення та подання досудової доповіді.
3. Зміст досудової доповіді, яка готується персоналом органу пробації.
4. Участь обвинуваченого у підготовці досудової доповіді.
5. Особливості досудової доповіді щодо неповнолітніх.
6. Взаємодія органу пробації з іншими державними органами.
7. Типові помилки при призначенні та складанні досудової доповіді.

Завдання

37. Проаналізуйте досудові доповіді, які доступні у відкритих джерелах. *Чим відрізняється (повинна відрізнитися) досудова доповідь від характеристики на підозрюваного або обвинуваченого, які слідчий долучає до матеріалів кримінального провадження під час виконання оперативно-розшукових та процесуальних дій?*

38. Спираючись на положення ст. 314¹ КПК України, надайте обґрунтовану відповідь, чому досудова доповідь не складається на осіб, перелік яких наведений у ч. 4 зазначеної статті.

39. Проаналізуйте положення Порядку складання досудової доповіді (наказ Міністерства юстиції України від 27.01.2017 р. № 200/5), які стосуються розділу досудової доповіді «Особистісні характеристики» підозрюваного чи обвинуваченого. Висловіть думку щодо можливості належного формування цього розділу без наявності спеціальних знань у сфері психології.

40. Підготуйте аналітичний висновок щодо переваг або недоліків (група може бути поділена на дві підгрупи) використання підсистеми «Кассандра» Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту. Наведіть аргументи відносно можливості / неможливості ґрунтувати висновок, який має юридичні наслідки, щодо ймовірності вчинення повторного правопорушення підозрюваним або обвинуваченим.

41. Проведіть порівняльний аналіз структури досудової доповіді, що складається відносно повнолітнього підозрюваного або обвинуваченого та неповнолітнього. Поясніть різницю та обґрунтуйте, чому доповідь щодо неповнолітнього містить інформацію і розділи, які не передбачені для повнолітніх осіб.

42. Прокоментуйте положення ч. 5 ст. 314¹ КПК України, відповідно до якої досудова доповідь не може використовуватися у кримінальному провадженні як доказ винуватості обвинуваченого у вчиненні злочину. *Чому досудова доповідь не може слугувати обґрунтуванням винуватості підозрюваного або обвинуваченого?*

43. Проаналізуйте інформацію з відкритих джерел та надайте узагальнюючий висновок відносно найбільш типових помилок при складанні досудової доповіді. Виходячи з отриманих даних прокоментуйте, чому саме такі помилки є типовими. *Які причини їх виникнення та існування і які заходи усунення подібних помилок потрібно запровадити в діяльність органу пробації?*

44. Досудова доповідь щодо засудженого, яку склав інспектор пробації на виконання ухвали суду, утворилася з таких розділів: соціально-демографічні дані; дані про місце проживання; дані про місце роботи та характеристика засудженого за місцем роботи; дані про вчинений злочин.

Чи правильно складена досудова доповідь? Які розділи повинна містити досудова доповідь? Прокоментуйте, яка мета передбачається кожним із розділів, які повинні бути у досудовій доповіді.

Список нормативно-правових актів та літератури

Досудова пробація. URL: https://www.probation.gov.ua/?page_id=133

Про затвердження Порядку складення досудової доповіді: наказ Міністерства юстиції України від 27.01.2017 р. № 200/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-17#top>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Тема 9. НАГЛЯДОВА ПРОБАЦІЯ

Питання для обговорення

1. Поняття і зміст наглядової пробації.
2. Порядок здійснення наглядових заходів щодо суб'єктів пробації.
3. Порядок здійснення соціально-виховних заходів щодо суб'єктів пробації.
4. Пробаційні програми.

Завдання

45. Проаналізуйте чинне законодавство та надайте відповідь, чим відрізняється наглядова пробація від виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі. Чи є тотожними ці поняття?

46. Прокоментуйте, які повноваження має уповноважений орган з питань пробації під час здійснення наглядової пробації при виконанні покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

47. Встановіть, яким чином здійснюється контроль та забезпечення відбування покарання засудженим до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю після його звільнення з займаної посади або анулювання дозволу на заняття відповідним видом діяльності. Яким чином забезпечується неможливість працевлаштуватися на заборонену посаду?

48. Засуджений до виправних робіт Кашлюк під час відбування покарання звернувся до органів Державної міграційної служби із клопотанням про надання дозволу для виїзду за межі України. Підготуйте проєкт відповіді, в якій надайте обґрунтовану консультацію засудженому щодо умов та порядку надання дозволу на виїзд за межі України.

49. Ледачий був засуджений до покарання у виді громадських робіт. Уповноважений орган з питань пробації направив засудженого для відбування покарання до приватного підприємства, яке здійснювало діяльність із благоустрою місць загального користування (парків, скверів, вулиць тощо). Ледачому було визначено вид робіт, який не вимагав кваліфікації та не був небезпечним. Виконуючи ці роботи, Ледачий брав участь у великому проєкті, у результаті виконання якого приватне підприємство отримало прибуток на загальну суму 1,5 млн грн.

Прокоментуйте ситуацію. Чи можливе залучення засуджених до зазначених у фабулі громадських робіт? Які вимоги ставляться до громадських робіт?

50. Надайте відповідь, які наглядові пробаційні заходи здійснює орган пробації під час виконання покарання у виді виправних робіт. Прокоментуйте, які каральні властивості притаманні виправним роботам. У чому їх зміст як кримінального покарання?

51. Дебоширов засуджений за крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК), був звільнений від відбування покарання з випробуванням. Під час іспитового строку засуджений притягнутий до адміністративної відповідальності працівниками Національної поліції за порушення правил дорожнього руху (порушення правил паркування). Через два дні після винесення відповідної постанови про цей випадок стало відомо органу пробації, де засуджений перебував на обліку.

Прокоментуйте ситуацію. Які дії у зв'язку з адміністративним правопорушенням повинен вчинити орган пробації? Зважаючи на вчинений злочин, чи є необхідним з боку органу пробації реагувати на випадок адміністративного правопорушення?

52. У вирокі суду зазначено, що засуджений Шкуренко повинен пройти пробаційну програму, вид якої визначає орган пробації. Інспектор пробації викликав Шкуренка на прийом і повідомив, що пробаційна програма відносно нього полягає в залученні до корисної безоплатної праці по прибиранню території, яка належить органу пробації (приміщення органу пробації та двір).

Прокоментуйте ситуацію. Чи відповідає запропонований вид діяльності формату пробаційних програм? Який порядок підготовки та застосування пробаційних програм? До кого вони застосовуються? Які види пробаційних програм вам відомі?

Список нормативно-правових актів та літератури

Наглядова пробація. URL: https://www.probation.gov.ua/?page_id=131

Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі: наказ Міністерства юстиції України від 29.01.2019 р. № 272/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#Text>

Про затвердження Порядку розроблення та реалізації пробаційних програм: постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-2017-%D0%BF#Text>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Алексеев І. С. Наглядова пробація: проблемні питання правового регулювання та правозастосування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія «Юрид. науки». Т. 29 (68). № 3. 2018. С. 114–119.

Тема 10. ПЕНІТЕНЦІАРНА ПРОБАЦІЯ

Питання для обговорення

1. Поняття пенітенціарної пробації.
2. Порядок взаємодії установ виконання покарань, органу пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення засуджених до обмеження або позбавлення волі.
3. Повноваження установ виконання покарань, органу пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк.

Завдання

53. Здійснюючи нагляд за кримінально-виконавчою установою середнього рівня безпеки, прокурор встановив, що в установі відсутня діяльність із підготовки засуджених до звільнення. У вказівці прокурора, яку було винесено за результатами перевірки, прокурор зазначив, що адміністрація установи повинна здійснювати підготовку засуджених до звільнення.

Надаючи відповідь на вказівку, адміністрація стверджувала, що питання підготовки засуджених до звільнення та надання їм допомоги у побутовому та трудовому влаштуванні відноситься до компетенції органів пробації.

Прокоментуйте ситуацію. Чи повинна адміністрація установи брати участь у підготовці засуджених до звільнення? Чи бере участь орган пробації у цій діяльності? Які заходи з підготовки засуджених здійснює орган пробації?

54. Засуджений Безродний, якому до звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі залишалося два місяці, звернувся до адміністрації УВП із заявою про оформлення для нього паспортного документа. Адміністрація розглянула його звернення та повідомила, що оформленням паспортних документів займається Державна міграційна служба і він зможе звернутися до неї особисто після звільнення. Для прискорення процесу оформлення паспорта адміністрація пообіцяла надати засудженому довідку про звільнення.

Прокоментуйте ситуацію. Чи врегульовано питання оформлення засудженим паспортних документів у тих випадках, коли вони відсутні у засуджених? Чи повинна адміністрація УВП надавати допомогу в оформленні паспорта? Яку участь у цьому процесі органу пробації?

55. Засуджений Доброволець у процесі підготовки до звільнення звернувся до свого адвоката із запитанням про можливість отримання допомоги у працевлаштуванні. *Чи*

існують механізми надання такої допомоги? В якому порядку і хто надає допомогу засудженим, що звільняються, у працевлаштуванні? Яка участь у цьому процесі органу пробації?

56. При підготовці до звільнення засудженого Шаповалова, якому виповнилося 38 років, було з'ясовано, що в нього відсутнє місце, де він міг би жити після звільнення.

Прокоментуйте ситуацію. Які механізми допомоги у знаходженні місця проживання для осіб, що звільняються, передбачає чинне законодавство? Який порядок визначення місця проживання? Яка участь у цьому процесі органу пробації?

57. Засуджений Кришеєдов захворів на одну з форм розладу психічного здоров'я під час відбування покарання у виді позбавлення волі. Під час розгляду питання про можливість його дострокового звільнення у зв'язку із хворобою суд відмовив Кришеєдову у звільненні, але виніс окрему ухвалу, в якій зазначив, що засуджений потребує медичного догляду. Ці обставини стали відомі під час підготовки засудженого до звільнення.

Прокоментуйте ситуацію. Поясніть, який порядок надання допомоги в отриманні медичних послуг особам, що звільняються. Яка участь у цьому процесі органу пробації?

Список нормативно-правових актів та літератури

Пенітенціарна пробація. URL: https://www.probation.gov.ua/?page_id=136

Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства

внутрішніх справ України від 03.04.2018 р. № 974/5/467/609/280. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-18#top>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Тема 11. МЕТОДИКИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ У ПРОБАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика методів пробаційної діяльності.
2. Класифікація методів пробаційної діяльності за видами пробації.
3. Кейс-менеджмент у діяльності органу пробації.
4. Методи когнітивно-поведінкового втручання та просоціального моделювання.
5. Методики оцінки ризиків вчинення повторного злочину.

Завдання

58. Складіть схему, в якій зазначте, які з методів пробаційної діяльності застосовуються в кожному з видів пробації.

Прокоментуйте цю схему.

59. Підготуйте презентацію, яка ілюструє методи пробації. Визначте поняття кожного з методів, його складові частини, конкретні методики, які застосовуються для його реалізації, приклади його використання та очікувані результати цих методів. *Прокоментуйте презентацію.*

60. Під час вивчення матеріалів справи засудженого інспектор пробації встановив, що сім'я, в якій продовжував

проживати засуджений, характеризується негативно: стійкі традиції вживання алкогольних напоїв, надання переваги випадковим заробіткам та отриманню соціальної допомоги, аніж працевлаштуванню, часті сімейні сварки тощо. Засуджений до моменту вчинення правопорушення працював у пункті прийому склотари.

Прокоментуйте ситуацію. Охарактеризуйте наведені фактори життєдіяльності засудженого. Вкажіть, до яких класифікаційних груп вони належать. Запропонуйте методики роботи з таким засудженим.

61. Під час роботи із засудженим Поліфемком інспектор пробації отримав результати оцінки ризиків вчинення повторного правопорушення, яка була виконана з використанням підсистеми «КАССАНДРА». З цих результатів випливало, що ризик вчинення Поліфемком повторного правопорушення є високим.

Прокоментуйте ситуацію. Яким чином негативний прогноз щодо поведінки засудженого впливає на обрання методів і методик роботи з ним з боку інспекторів органу пробації? Чи є висновок підсистеми «КАССАНДРА» обов'язковим для вибору методів роботи із засудженим? Висловіть свою думку щодо припустимості ґрунтувати діяльність із виконання кримінальних покарань на висновках систем штучного інтелекту.

62. До служби пробації на облік було поставлено двох засуджених, які разом вчинили злочин. Кожен з них обліковувався в різних філіях органу пробації. Один з них – засуджений Неминучий вчинив правопорушення у стані наркотичного сп'яніння. Вживання ним марихуани було щоденним. Крім того, він мав невеликий словарний запас, нечітко промовляв окремі слова та цілі речення.

Другий засуджений Генералов також вчинив правопорушення у стані наркотичного сп'яніння. Вживав

марихуану щоденно. Але він освічений, ерудований, володіє іноземною мовою та добре обізнаний у англійській поезії.

Прокоментуйте ситуацію. Які методи поведінкового втручання можливі щодо кожного із вказаних засуджених? Запропонуйте методи роботи з кожним із засуджених.

63. На облік органу пробації поставлений засуджений Ненаглядний, який був звільнений від відбування покарання з випробуванням. Інспектор пробації прийняв рішення запровадити відносно нього візити до органу пробації кожні два дні, а також пробаційну програму, частиною якої були роз'яснення щодо негативних наслідків злочинного способу життя. Кожного разу під час зустрічі інспектор пробації звертав увагу засудженого на те, що Національна поліція на сьогодні має значно більше ресурсів для зупинення злочинів та засобів впливу на правопорушників.

Прокоментуйте ситуацію. З точки зору кейс-менеджменту наскільки правильною є стратегія роботи інспектора із засудженим? Запропонуйте свій варіант організації і ведення індивідуального випадку із засудженим Ненаглядним.

Список нормативно-правових актів та літератури

Ведення випадку в роботі з засудженим фахівців служби пробації. Методичні рекомендації. 2015. 135 с. URL: <https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/case-site.pdf>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Тема 12. УЧАСТЬ ОРГАНУ ПРОБАЦІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ

Питання для обговорення

1. Зміст, мета та завдання соціальної адаптації засуджених.
2. Напрями соціальної адаптації засуджених.
3. Основні засоби соціальної адаптації засуджених.
4. Участь органу пробачії в соціальній адаптації засуджених.

Завдання

64. Наведіть власне визначення поняття «соціальна адаптація» і вкажіть, яку роль у цьому процесі відіграє пробачія. Прокоментуйте, чи відповідає національна модель пробачії змісту наведеного вами поняття «соціальна адаптація».

65. Підготуйте презентацію, яка ілюструє методи пробачії. Визначте поняття кожного з методів, його складові частини, конкретні методики, які застосовуються для його реалізації, приклади його використання та очікувані результати цих методів. Прокоментуйте презентацію.

66. Проаналізуйте положення чинного законодавства та надайте відповідь, як співвідносяться поняття «соціальна адаптація», «соціальний патронаж» та «пробачія». *Хто є суб'єктами цих заходів? У чому полягає зміст їх діяльності? Які види та форми соціальної адаптації притаманні різним видам пробачії?*

67. Орган місцевого самоврядування запровадив на підлеглий території проєкт працевлаштування осіб, які відбули покарання. Йшлося про громадські суспільно корисні оплатні роботи.

Створіть покроковий алгоритм взаємодії органів місцевого самоврядування та органів пробачії у питаннях працевлаштування звільнених.

Які засоби передбачає законодавство для працевлаштування звільнених осіб?

68. Під час підготовки до звільнення засуджений Нетудихата висловив бажання навчатися і звернувся до адміністрації з проханням надати допомогу у пошуку можливостей вступу до навчального закладу.

Чи можливі заходи соціальної адаптації, спрямовані на отримання засудженим освіти? Яка роль у таких заходах органу пробації?

Список нормативно-правових актів та літератури

Ведення випадку в роботі з засудженим фахівців служби пробації. Методичні рекомендації. 2015. 135 с. URL: <https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/case-site.pdf>

Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 р. № 974/5/467/609/280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-18#top>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>

Тема 13. УЧАСТЬ ВОЛОНТЕРІВ У ПРОБАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для обговорення

1. Напрями волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією.
2. Організація діяльності волонтерів пробації.
3. Вимоги до волонтерів пробації, їх права та обов'язки.
4. Права та обов'язки органу пробації під час залучення до своєї діяльності волонтерів пробації.

Завдання

69. До органу пробації звернувся Добродій із проханням допустити його до виконання функцій як волонтера. Керівник органу пробації розглянув звернення, провів співбесіду із заявником і, зважаючи на педагогічну освіту Добродія, запропонував йому долучитися до викладання курсів виховання для засуджених. Добродій з наступного понеділка став до роботи як вчитель-вихователь.

Чи дотриманий порядок залучення до виконання функцій пробації Добродія? Які вимоги ставляться до волонтерів? До яких видів робіт можуть залучатися волонтери?

70. Йолкіна здійснювала нагляд за засудженими до громадських робіт на волонтерських засадах. Основним її завданням було відвідування засуджених на роботах, фіксація їх присутності та повноти виконуваних робіт. Засуджені – п'ятеро чоловіків. Роботи, які вони виконували, полягали у прибиранні парків у віддалених районах міста. Відмічати засуджених доводилося зранку та ввечері.

Прокурор з нагляду за виконанням законів органами виконання покарань дізнався про такий стан речей під час проведення перевірки.

Прокоментуйте ситуацію. Чи вбачаєте ви порушення вимог чинного законодавства в описаній фабулі? Складіть проєкт акта реагування прокурора за результатами перевірки.

71. Громадянин Ізраїлю звернувся до уповноваженого органу з питань пробації з заявою про надання можливості стати волонтером пробації.

Чи можливо для іноземних громадян здійснювати волонтерську діяльність у сфері пробації? Які вимоги ставить чинне законодавство до іноземних громадян – волонтерів?

72. На підставі вивчення інформації з відкритих джерел проаналізуйте роботу волонтерів пробації. Підготуйте висновок щодо її основних напрямів, результатів та ефективності. Сформулюйте власний погляд на питання щодо змісту діяльності волонтерів пробації, її ефективності.

73. Група волонтерів пробації знайшла можливість працевлаштування засуджених до громадських робіт на сільськогосподарському підприємстві по збору ягід. Волонтери пробації з метою зацікавленості засуджених у результатах своєї роботи домовилися про виплату їм мінімальної заробітної плати.

Прокоментуйте ситуацію. Чи вбачаєте ви порушення вимог чинного законодавства у сфері пробації? У чому вони полягають? Чи можна залучати волонтерів пробації до діяльності з працевлаштування засуджених?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#top>

Про затвердження Положення про організацію діяльності волонтерів пробації: наказ Міністерства юстиції

України від 17.01.2017 р. № 98/5. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0065-17#Text>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Як стати волонтером пробації. URL:
https://www.probation.gov.ua/?page_id=43

Тема 14. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Зміст діяльності з організації пробації.
2. Правовий статус персоналу пробації.
3. Механізми організації роботи органу пробації.

Завдання

74. Проаналізуйте систему органів пробації України. Складіть презентацію, в якій вкажіть систему органів, розподіл їх повноважень та системні зв'язки.

Сформулюйте власну думку щодо ефективності існуючої системи органів пробації. Проведіть порівняльний аналіз із системою органів пробації інших країн.

75. Проаналізуйте положення чинного законодавства. *Чи відносяться органи пробації до органів і установ виконання покарань? Які ознаки відмежовують органи пробації від органів, які виконують кримінальні покарання? Сформулюйте власну думку з питання, чи є доцільним розмежування діяльності у сфері пробації від діяльності у сфері виконання кримінальних покарань.*

76. Фізичні особи зареєстрували приватне підприємство, зазначивши у статутних документах серед видів діяльності пробацію щодо осіб, засуджених судами України.

Прокоментуйте ситуацію. Чи можливо створення приватної служби пробації? Сформулюйте власну думку, чи доцільно створювати приватні служби пробації. Обґрунтуйте відповідь.

77. На підставі вивчення інформації з відкритих джерел створіть презентацію щодо структури органів пробації зарубіжних країн (вибір країни вільний). У презентації вкажіть завдання і функції кожного з підрозділів служби пробації.

Прокоментуйте презентацію.

78. Засуджений до виправних робіт Піскунов на виклик органу пробації про з'явлення для проведення бесіди та ознайомлення засудженого з порядком відбування покарання та звільнення від нього повідомив орган пробації, що профілактичну роботу під час відбування покарання у виді виправних робіт веде Національна поліція. У зв'язку з цим Піскунов відмовився з'явитися до органу пробації.

Прокоментуйте ситуацію. Як організується пробація під час відбування виправних робіт? Чи обґрунтована відмова від з'явлення до органу пробації з боку засудженого?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Аніщук В. Організація служби пробації в Україні. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 3. С. 224–226.

Тема 15. ПРОБАЦІЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика і особливості пробації щодо неповнолітніх.
2. Теоретичні аспекти кримінальної поведінки неповнолітніх.
3. Методика оцінки і супроводу неповнолітньої особи.
4. План індивідуально-профілактичної роботи з неповнолітньою особою.
5. Соціально-виховна робота із засудженими неповнолітніми.

Завдання

80. Спираючись на положення чинного законодавства, надайте відповідь, чому пробація щодо неповнолітніх потребує окремого регулювання та методів реалізації. Які особливості неповнолітніх засуджених зумовлюють формування ювенальної пробації? Обґрунтуйте відповідь.

81. Проаналізуйте положення пробаційних програм «Зміна прокримінального мислення», «Подолання агресивної поведінки», «Попередження вживання психоактивних речовин», «Формування життєвих навичок». Проаналізуйте їх та складіть висновок (можна у виді схеми), які заходи, що містяться у вказаних програмах, орієнтовані виключно на неповнолітніх, у чому їх специфіка і чому вони запроваджуються саме для неповнолітніх.

82. Засудженому до виправних робіт неповнолітньому Терезову інспектором пробації призначено проходження пробаційної програми «Зміна прокримінального мислення». Оскільки проходження програми заплановано у вільний від роботи час, засуджений часто не з'являвся до органу пробації та

не відвідував заняття. Коли строк покарання у виді виправних робіт закінчувався, інспектор пробації повідомив Терезова, що він готує подання до суду про вирішення питання про притягнення засудженого до відповідальності за ухилення від проходження пробаційної програми.

Прокоментуйте ситуацію. Чи вбачаєте ви порушення законодавства? Якщо так, у чому воно полягає? Кому призначається проходження пробаційних програм? Чому саме цим особам призначається проходження пробаційних програм?

83. Звільнений від відбування покарання неповнолітній Універсалов характеризувався таким чином: вживав наркотичні та психотропні речовини, неодноразово притягувався до адміністративної відповідальності за дрібні правопорушення, надавав перевагу нелегальним способам заробітку, був погано соціалізований, оскільки не мав постійних соціальних контактів, не мав друзів, не спілкувався з сім'єю тощо.

Виходячи з наведених ознак обґрунтуйте вибір пробаційної програми для цього засудженого. Сформулюйте власну думку щодо механізмів та критеріїв вибору пробаційних програм.

84. Під час розгляду кримінальної справи, зважаючи на те, що підсудним був неповнолітній, суддя прийняв рішення про необхідність складання досудової доповіді. Інспектор пробації склав досудову доповідь та подав її до суду. Доповідь містила такі розділи: соціально-демографічні дані засудженого, характеристика з місця навчання, дані про трудову діяльність, дані про наявність соціальних контактів (родичі, друзі тощо), дані про злочинний досвід та витяги з державних реєстрів.

Прокоментуйте ситуацію. Які розділи повинна містити досудова доповідь, яка складається на неповнолітнього? Чи є порушення вимог законодавства в наведеній фабулі?

85. Інспектор пробації поставив на облік у службі пробації неповнолітнього засудженого Ревякіна для відбування покарання у виді громадських робіт. Інспектор склав план соціально-виховної роботи із засудженим. Для реалізації запланованих заходів інспектор вирішив запросити представників громадських організацій, волонтерів та представників творчих колективів.

Хто бере участь у пробації щодо неповнолітніх? Які заходи повинні застосовуватися до засудженого неповнолітнього під час реалізації пробації?

Список нормативно-правових актів та літератури

Пам'ятка для персоналу уповноваженого органу пробації з реалізації пробаційної програми «Попередження вживання психоактивних речовин». URL: <https://i-rc.org.ua/files/popered-vgivannya-psyhoaktyvn-rechovyn.pdf>

Пам'ятка для персоналу уповноваженого органу пробації з реалізації пробаційної програми «Зміна прокримінального мислення». URL: <https://i-rc.org.ua/files/zmina-myslennya.pdf>

Подолання агресивної поведінки: тренінгова програма для неповнолітніх. URL: <http://www.healthright.org.ua/wp-content/uploads/2020/08/%D0%9F%D0%9E%D0%94%D0%9E%D0%9B%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF-%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%95%D0%A1%D0%98%D0%92%D0%9D%D0%9E%D0%87-%D0%9F%D0%9E%D0%92%D0%95%D0%94%D0%86%D0%9D%D0%9A%D0%98-%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%BD%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85.pdf>

Про затвердження Переліку заходів щодо реалізації пробаційних програм: наказ Міністерства юстиції України від 28.03.2018 р. № 926/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0483-18#top>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Формування життєвих навичок у неповнолітніх засуджених»: наказ Міністерства юстиції України від 07.09.2021 р. № 3157/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1179-21#top>

Програма профілактики вживання психоактивних речовин «Свідомий вибір». URL: http://afew.org.ua/wp-content/uploads/2021/05/Programa_Svidomij-vibir_web_final.pdf

Лутченко А. В. Організація діяльності установ ювенальної пробації в Україні. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2018. Вип. 150. С. 88–91.

Тема 16. ВИКОНАННЯ ОРГАНОМ ПРОБАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ

Питання для обговорення

1. Види адміністративних стягнень, які підлягають виконанню органом пробації.
2. Порядок і умови виконання адміністративних стягнень органом пробації.

Завдання

86. Проаналізуйте положення чинного законодавства та надайте відповідь, які особливості виконання адміністративних стягнень уповноваженими органами з питань пробації. Чому органи пробації виконують саме такі адміністративні стягнення? Обґрунтуйте відповідь.

87. Засуджений до адміністративного стягнення у виді громадських робіт Мад'яр виконував роботи із прибирання парків. У період відбування стягнення порушник захворів, звернувся до лікарні, оформив лікарняний та не виходив на громадські роботи протягом усього терміну хвороби. Інспектор пробації розрахував строк відбування адміністративного стягнення та включив до цього строку період перебування порушника на лікарняному.

Прокоментуйте ситуацію. Як обчислюється строк відбування адміністративного стягнення у виді громадських робіт? Чи правильно розрахував строк відбування стягнення інспектор пробації?

88. Відбуваючи адміністративне стягнення у виді виправних робіт порушник Прохор не з'являвся на роботу протягом тижня. Після виходу на роботу Прохор зателефонував до органу пробації і повідомив, що був відсутнім у зв'язку з хворобою. На запрошення інспектора пробації на бесіду відповів, що в нього немає часу на такий візит. Через два дні Прохор знов не вийшов на роботу.

Прокоментуйте ситуацію. Які повноваження має інспектор пробації в наведеному випадку? Які вимоги ставить чинне законодавство до порядку відпрацювання адміністративного стягнення у виді виправних робіт? Чи можна вважати таку поведінку Прохора ухиленням від відбування адміністративних стягнень? Які наслідки настають у разі ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді виправних робіт?

89. Проведіть порівняльний аналіз порядку виконання адміністративних стягнень у виді громадських, виправних та суспільно корисних робіт. У чому полягає різниця цих санкцій? Які особливості юрисдикції органів пробації щодо кожного із вказаних видів санкцій? Обґрунтуйте відповідь.

90. У постанові суду про притягнення Юдіна до виправних робіт зазначено, що порушник працює на поліграфічному підприємстві «Книга». Інспектор пробації, прийнявши до свого провадження матеріали на порушника Юдіна, направив на підприємство «Книга» повідомлення про відбування ним адміністративного стягнення. Через три дні інспектор пробації отримав відповідь підприємства, що Юдін не працює на ньому вже півтора року.

Прокоментуйте ситуацію. Які дії повинен вчинити інспектор пробації в описаному випадку? Чи є підстави для притягнення Юдіна до відповідальності? Обґрунтуйте відповідь.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про затвердження Порядку виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт, виправних робіт та суспільно корисних робіт: наказ Міністерства юстиції України від 19.03.2013 р. № 474/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0457-13#Text>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Тема 17. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНУ ПРОБАЦІЇ З ІНШИМИ ОРГАНАМИ, ПІДПРИЄМСТВАМИ, УСТАНОВАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ПРОБАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Питання для обговорення

1. Основні напрями взаємодії органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями.
2. Правове регулювання взаємодії органу пробації з органами, підприємствами, установами та організаціями.

3. Порядок взаємодії органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями.

Завдання

91. Виходячи з мети пробації, її завдань та змісту пробаційної діяльності сформулюйте власну модель взаємодії органів пробації з іншими підприємствами, установами та організаціями.

Які цілі такої взаємодії? Які засоби взаємодії є необхідними? Чи можна вважати достатньою взаємодію, спрямовану на виконання формальних алгоритмів?

92. Засуджений до обмеження волі Заколотов у порядку підготовки до звільнення звернувся до органу пробації з проханням надати допомогу в отриманні місця тимчасового перебування у м. Судак Автономної Республіки Крим.

Підготуйте проєкт відповіді засудженому Заколотову. Чи може бути надана така допомога з боку органів пробації? Яка саме допомога може бути надана, зважаючи на статус території, куди бажає вибути засуджений? Обґрунтуйте відповідь.

93. Під час підготовки засудженого Скокова до звільнення орган пробації отримав від органів місцевого самоврядування за обраним засудженим майбутнім місцем проживання повідомлення про відсутність можливості проживання засудженого у тих закладах тимчасового розміщення, які знаходилися у віданні місцевих органів.

Прокоментуйте ситуацію. Які дії здійснює орган пробації у разі отримання негативної інформації щодо можливості розміщення засуджених після звільнення у певних місцях проживання?

94. Засуджений до позбавлення волі Самойлов відбув половину строку покарання, характеризувався позитивно.

Зважаючи на те, що у Самойлова виникло формальне право на умовно-дострокове звільнення, адміністрація УВП звернулася до органу пробації з клопотанням розглянути питання про умовно-дострокове звільнення.

Прокоментуйте ситуацію. Чи бере участь орган пробації в умовно-достроковому звільненні засуджених від відбування покарання? Який порядок умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі? Яка участь органу пробації у процедурі умовно-дострокового звільнення від відбування покарання?

95. Під час підготовки до звільнення засудженого до позбавлення волі адміністрація УВП встановила, що засуджений на має місця проживання, а також виявляє бажання працювати.

Назвіть послідовність дій, які необхідно вчинити для надання допомоги засудженому. Які форми взаємодії можливі в описаній ситуації? Які органи, підприємства та установи вступатимуть у контакт та взаємодію під час надання допомоги такому засудженому?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 р. № 974/5/467/609/280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-18#top>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Тема 18. КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ПРОБАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Види контролю за діяльністю органу пробації.
2. Основні контрольні заходи, які здійснюються за органом пробації.
3. Прокурорський нагляд за діяльністю органу пробації.
4. Зміст громадського контролю за діяльністю органу пробації.

Завдання

96. Створіть презентацію, яка ілюструє систему нагляду за органами пробації. Вкажіть, які завдання стоять перед наглядом та контролем. Проаналізуйте систему нагляду і контролю і складіть висновок, чи відповідає національна система нагляду завданням, які ставляться перед контрольною та наглядовою діяльністю.

97. Інспектор пробації, у провадженні якого знаходилося десять матеріалів із виконання покарання у виді громадських робіт, протягом двох місяців не відвідував підприємство, де працювали засуджені, та не запитував інформацію щодо виконання покарання відносно цих осіб.

Прокоментуйте ситуацію. Які органи уповноважені перевіряти орган пробації? Яким є коло компетенції цих органів? Які повноваження мають ці органи щодо усунення порушень законодавства з питань пробації?

98. Представники громадської правозахисної організації надіслали звернення до керівника філії ДУ «Центр пробації» в області, в якому звернулися з проханням надати їм можливість відвідати орган пробації з метою ознайомлення з діяльністю органу та потребами засуджених.

Чи мають компетенцію щодо здійснення візитів до органів пробації громадські правозахисні організації? Які повноваження мають громадські правозахисні організації під час контролю діяльності органів пробації?

99. Під час перевірки органу пробації прокурор виявив порушення, яке полягало у відсутності даних про місце роботи засудженого та інформації про з'явлення засудженого до органу пробації для відмічання та проведення бесід.

Прокоментуйте ситуацію. Які повноваження має прокурор, що наглядає за діяльністю органу пробації? Які акти прокурорського реагування прокурор має право вносити органу пробації? Як орган пробації співпрацює з прокуратурою під час проведення перевірок?

100. Засуджений Погорелов, якому до моменту звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі лишилося півтора місяця, звернувся зі скаргою до територіальної філії ДУ «Центр пробації», в якій просив прийняти відповідні заходи реагування у зв'язку з тим, що він не був залучений до заходів пенітенціарної пробації.

Прокоментуйте ситуацію. Чи є суб'єктом розгляду скарг (здійснення контролю за дотриманням законодавства) орган пробації? Які види контролю діяльності з виконання кримінальних покарань ви знаєте? Запропонуйте алгоритм дій засудженого в описаній фабулі.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 р. № 974/5/467/609/280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-18#top>

Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу курсу, під час якої студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами її є: індивідуальна письмова робота; доопрацювання матеріалів лекцій; робота над кейсами з питань розроблення заходів запобігання кримінальним правопорушенням; робота в інформаційних мережах; наукове повідомлення за вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; написання та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць за темами навчальної дисципліни; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу законопроектів та змін законодавства.

Самостійна робота студентів полягає в опануванні додаткової навчальної, наукової літератури, ознайомленні із законодавством у сфері виконання покарань і пробації інших країн, вивченні зарубіжного досвіду та кращих практик протидії злочинності; призначена для поглиблення знань за темами, що передбачені навчальною дисципліною, і має на меті формування вмінь самостійно працювати із реєстрами органів правопорядку, міжнародними договорами і документами, законами, іншими нормативними правовими актами та спеціальною літературою. У процесі занять студентам надається методична допомога, а також провадиться контроль за їх самостійною роботою.

ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика (структура) навчального курсу	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5,0	Бакалавр	вибіркова	вибіркова
Кількість модулів – 3	26 «Цивільна безпека»	Рік підготовки: 2024–2025	Рік підготовки: 2021–2022
Загальна кількість годин – 150	«Правоохоронна діяльність»	Семестр: 2–6	Семестр: 2–6
		Лекції: 30 год	Лекції: 16 год
		Практичні/ семінарські заняття: 50 год	Практичні/ семінарські заняття: 8 год
		Самостійна робота: 70 год	Самостійна робота: 156 год
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань – залік	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань – залік

Організація поточного контролю

Оцінювання знань студентів із кримінології здійснюється на основі результатів поточного контролю. Завдання ПК – перевірка розуміння та опанування навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані знання при вирішенні професійних питань. Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідна частина освітньої програми з навчальної дисципліни «Правові засади діяльності органів пробації в Україні», засвоєння якої перевіряється під час поточного контролю. Об'єктами поточного контролю знань студентів виступають їх успішність на практичних заняттях, виконання контрольних та індивідуальних завдань. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента в оволодінні поточним матеріалом. Під час практичного заняття можна отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5).

Упродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем наприкінці вивчення дисципліни. Критеріями оцінювання ПК є: систематичність, активність та успішність роботи студента на практичних заняттях, а також оцінка за контрольну роботу. Виконання контрольних завдань може проводитися у формі тестування. Підсумковий бал за результатами ПК оформляється під час останнього практичного заняття відповідного семестру.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

*Розподіл балів між формами організації освітнього процесу
і видами контрольних заходів*

Поточний контроль						Само- стійна робота сту- дентів	Підсум- кова оцінка знань (залік)
Модуль I		Модуль II		Модуль III			
п/з	коло- квіум	п/з	коло- квіум	п/з	коло- квіум		
Мах 15	Мах 5	Мах 20	Мах 5	Мах 40	Мах 5	Мах 10	Мах 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Мах 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу за темою, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу за темою, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Колоквіум	Мах 5	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	4	Добре засвоєння матеріалу за темою, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння

		матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок
	1	Прогалини в знаннях, студент слабо володіє матеріалом
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Оцінка самостійної роботи студента	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно і творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки
	5	Основні питання висвітлено поверхово, висновки не мають самостійного характеру
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхово, з великою кількістю помилок, немає висновків, курсант/студент слабо володіє матеріалом
Залік	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу із дисципліни
	Max 100	Відмінне оволодіння матеріалом із дисципліни

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ імені Ярослава Мудрого
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ

1. Історія розвитку інституту пробації та інших санкцій, альтернативних тюремному ув'язненню.
2. Концепція впровадження санкцій, альтернативних позбавленню волі.
3. Розробка та прийняття Закону України «Про пробацію».
4. Служба пробації Великої Британії.
5. Служба пробації Королівства Швеція.
6. Моделі пробації у світі.
7. Проблеми сприйняття пробації її персоналом, засудженими та суспільством.
8. Запобігання корупції в діяльності органу пробації.
9. Попередження конфліктних ситуацій із суб'єктами пробації.
10. Психологічні особливості пробаційної діяльності.
11. Загальна характеристика міжнародних стандартів у сфері пробації та основні напрями уніфікації підходів до пробації.
12. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 45/110 «Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням» (Токійські правила).
13. Правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються поводження з жінками-ув'язненими та заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокські правила), прийняті Резолюцією № 65/229 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 2010 р.
14. Загальна характеристика тлумачення стандартів пробації та рекомендацій щодо її застосування.
15. Рекомендація CM/Rec (2010)1 Комітету Міністрів державам-членам про Правила Ради Європи про пробацію (прийнято Комітетом Міністрів 20 січня 2010 р.).
16. Рекомендація CM/Rec (2017)3 щодо громадських санкцій та заходів (прийнято Комітетом Міністрів 22 березня

2017 р. на 1282 нараді [скликанні, засіданні] заступників Міністрів).

17. Рекомендація № R(97)12 щодо персоналу, залученого до застосування санкцій та заходів.

18. Рекомендація № R(99)19 про медіацію у кримінальних справах.

19. Рекомендація № R(99)22 щодо переповнення в'язниць і скорочення кількості ув'язнених.

20. Рекомендація Rec(2000)22 про вдосконалення застосування Європейських правил щодо громадських санкцій і заходів.

21. Рекомендація Rec(2000) 22 про умовне звільнення (пароле).

22. Закон України «Про пробацію»: історія прийняття, концептуальні основи та загальна характеристика національної моделі пробації.

23. Загальна характеристика функцій і повноважень органу пробації.

24. Поняття і принципи пробації.

25. Мета і завдання пробації.

26. Поняття суб'єктів пробації.

27. Категорії суб'єктів пробації.

28. Основні права суб'єктів пробації.

29. Основні обов'язки суб'єктів пробації.

30. Поняття досудової пробації.

31. Порядок складення та подання досудової доповіді.

32. Зміст досудової доповіді, яка готується персоналом органу пробації.

33. Участь обвинуваченого у підготовці досудової доповіді.

34. Особливості досудової доповіді щодо неповнолітніх.

35. Взаємодія органу пробації з іншими державними органами.

36. Типові помилки при призначенні та складанні досудової доповіді.

37. Поняття і зміст наглядової пробації.

38. Порядок здійснення наглядових заходів щодо суб'єктів пробації.

39. Порядок здійснення соціально-виховних заходів щодо суб'єктів пробації.

40. Пробаційні програми.

41. Поняття пенітенціарної пробації.

42. Порядок взаємодії установ виконання покарань, органу пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення засуджених до обмеження або позбавлення волі.

43. Повноваження установ виконання покарань, органу пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк.

44. Загальна характеристика методів пробаційної діяльності.

45. Класифікація методів пробаційної діяльності за видами пробації.

46. Кейс-менеджмент у діяльності органу пробації.

47. Методи когнітивно-поведінкового втручання та просоціального моделювання.

48. Методики оцінки ризиків вчинення повторного злочину.

49. Зміст, мета та завдання соціальної адаптації засуджених.

50. Напрями соціальної адаптації засуджених.

51. Основні засоби соціальної адаптації засуджених.

52. Участь органу пробації в соціальній адаптації засуджених.

53. Напрями волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією.

54. Організація діяльності волонтерів пробації.

55. Вимоги до волонтерів пробації, їх права та обов'язки.

56. Права та обов'язки органу пробації під час залучення до своєї діяльності волонтерів пробації.

57. Зміст діяльності з організації пробації.
58. Правовий статус персоналу пробації.
59. Механізми організації роботи органу пробації.
60. Загальна характеристика і особливості пробації щодо неповнолітніх.
61. Методика оцінки і супроводу неповнолітньої особи.
62. План індивідуально-профілактичної роботи з неповнолітньою особою.
63. Соціально-виховна робота із засудженими неповнолітніми.
64. Види адміністративних стягнень, які підлягають виконанню органом пробації.
65. Порядок і умови виконання адміністративних стягнень органом пробації.
66. Основні напрями взаємодії органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями.
67. Правове регулювання взаємодії органу пробації з органами, підприємствами, установами та організаціями.
68. Порядок взаємодії органу пробації з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями.
69. Види контролю за діяльністю органу пробації.
70. Основні контрольні заходи, які здійснюються за органом пробації.
71. Прокурорський нагляд за діяльністю органу пробації.
72. Зміст громадського контролю за діяльністю органу пробації.

З М І С Т

Вступ.....	3
Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	7
Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	12
Самостійна робота студентів.....	54
Поточний та підсумковий контроль знань студентів.....	55
Програмні питання.....	61

Навчальне видання

Електронне видання

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ»

для студентів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»

У к л а д а ч Романов Михайло Васильович

Відповідальний за випуск *Б. М. Головкін*

Редактор *Л. М. Рибалко*